

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17404

Tarih : 10-04-2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26/09/2004 tarih ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederiz.

Sezai TEMELLİ

DEM Parti Grup Başkanvekili

Muş Milletvekili

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 13-4-2026	Esas No: 2/3646

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BSK LIGI
10 Nisan 2026
Numara:

TBMM GENEL MURAK
10 Nisan 2026
No: 1832444

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de basın özgürlüğü tarihsel olarak her dönem ciddi sınırlandırılmalara maruz kalmış, demokratik toplum düzeninin temel unsurlarından biri olan ifade ve haber alma hakkı çoğu zaman idari ve hukuki müdahalelerle adeta ortadan kaldırılmıştır. Son yıllarda ise, tüm toplumsal ve siyasal muhalefete rağmen yürürlüğe konulan yasal düzenlemeler, mevcut kısıtlamaları daha da derinleştirerek basının bağımsızlığı üzerinde daha ağır bir baskı oluşturmuştur. Bu durum, yalnızca gazetecilerin mesleki faaliyetlerini özgürce yerine getirmelerini engellemekle kalmamakta, aynı zamanda toplumun doğru ve tarafsız bilgiye erişim hakkını da ciddi biçimde zedelemektedir. Bu kanun teklifinin amacı, söz konusu yapısal sorunlara dikkat çekmek ve basın özgürlüğünü güvence altına alacak bir hukuki zeminin gerekliliğini ortaya koymaktır.

2022 yılında Türk Ceza Kanunu’na eklenen “Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” suçu, yürürlüğe girdiği günden itibaren basın özgürlüğü üzerinde ciddi bir baskı unsuru haline gelmiştir. Söz konusu düzenleme, daha yürürlüğe girmeden önce basın kuruluşlarının, baroların, sivil toplumun ve geniş toplum kesimlerinin tepkisiyle karşılaşmış; başta partimiz olmak üzere muhalefet partilerinin tüm itirazlarına rağmen Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde kabul edilerek yasalaştırılmıştır. Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdikten sonra adil, bağımsız ve tarafsız habercilik bu yasa maddesiyle birlikte kolaylıkla suçlama konusu yapılmış, iktidarı rahatsız eden haberler gözaltı gerekçesi yapılmıştır.

Türk Ceza Kanunu 217/A düzenlemesine yönelik hukuki eleştiriler, başta Anayasa Madde 13 çerçevesinde yoğunlaşmaktadır. Buna göre temel hak ve özgürlüklerin ancak kanunla, açık, belirli ve ölçülü biçimde sınırlandırılabilceği kabul edilmesine rağmen, 217/A maddesinde yer alan, halkı yanıltıcı bilgi ve kamu barışını bozma gibi kavramların yeterince somut ve öngörülebilir olmaması, sebebiyle belirlilik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Bu belirsizlik, uygulamada geniş ve keyfi yorumlara açık bir alan yaratmakta; özellikle yargıçların gazetecilerin niyetini yorumlama zorunluluğu doğurarak subjektif değerlendirmelerin önünü açmaktadır. Ayrıca, düzenleme ifade özgürlüğü üzerinde caydırıcı bir etki yaratmakta olup, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 10 kapsamında korunan düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü ile de çatışmaktadır. Bu bağlamda, söz konusu hükmün hem ölçülülük hem de demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk bakımından tartışmalı olduğu ve kötüye kullanıma elverişli bir hukuki zemin oluşturabildiği açıktır.

Dezenformasyon yasası olarak anılan bu düzenlemenin yürürlükte olduğu ilk yıl, bu suçlama kapsamında en az 24 gazeteci soruşturma, gözaltı, tutuklama veya dava gibi işlemlerle karşı karşıya kalmış; böylece yargı süreçleri aracılığıyla ciddi bir baskıya maruz bırakılmıştır. Bu kapsamda 14 gazeteci hakkında soruşturma başlatılmış, bazı gazeteciler ise birden fazla kez soruşturmaya tabi tutulmuştur. Ayrıca 4 gazeteci gözaltına alınmış, 3 gazeteci tutuklanmış ve 5 gazeteci hakkında yargılama süreci işletilmiştir. 2026 yılı başından itibaren; BirGün Gazetesi Muhabiri İsmail Arı, Gazeteci Furkan Karabay, Gazeteci Alican Uludağ ve Birleşik Tekstil Dokuma ve Deri İşçileri Sendikası (BİRTEK-SEN) Genel Başkanı Mehmet Türkmen, “Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” suçlamasıyla tutuklanmıştır. Medya Ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA) ‘nın Sansür Yasasının Gölgesinde İfade Özgürlüğü isimli raporuna göre; 18 Ekim 2022 ile raporun hazırlandığı Şubat 2025 tarihleri arasındaki dönemde 67 gazeteci ve yazar, 25 hak savunucusu, avukat, aktivist, siyasi parti yöneticisi, doktor ve akademisyen ile sekiz YouTuber ve içerik yöneticisi hakkında en az 93 soruşturma açılmıştır. Rapora göre; Soruşturma ve davaların önemli bir kısmı eleştirel, muhalif yayın ve haberler yapan Birgün Gazetesi, Mezopotamya Ajansı, Gerçek Gündem, Halk TV, Nu Jinha ve JINNEWS çalışanı gazeteci ve yazarlar hakkında açılmıştır. İsmail Arı, Ahmet Kanbal ve Gökhan Özbek dörder soruşturma ile haklarında en fazla soruşturma açılan gazeteciler. Gazeteci Oktay Candemir, Mehmet Sıddık Güler, Sayhan Avşar, İsmail Saymaz, Evren Demirdaş, Medine Mamedoğlu, Fırat Bulut, Berkan Gültekin, Uğur Koç, Ruşen Takva, Kayhan Ayhan ve Dinçer Gökçe hakkında ikişer soruşturma açılmıştır.

Gazetecilerin özellikle kamu yararını ilgilendiren haber ve paylaşımları nedeniyle yargı baskısına maruz kaldığı görülmektedir. Nitekim deprem döneminde yürütülen arama kurtarma çalışmalarına ilişkin saha röportajları, sosyal medya paylaşımları ve afet yönetimine dair eleştirel içerikler; kamuoyunda tartışma yaratan iddiaların haberleştirilmesi; yerel düzeyde kamu görevlileri veya siyasi aktörlere ilişkin suç isnatlarını içeren haberler; çocuklara yönelik suçlar gibi hassas konuların gündeme taşınması ve genel olarak kamuoyunu bilgilendirme amacı taşıyan içerikler, halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçu kapsamında soruşturma ve kovuşturmalara gerekçe yapılmıştır. Bu örnekler, söz konusu düzenlemenin uygulamada geniş ve muğlak bir yorumla ele alındığını, gazetecilik faaliyetlerinin cezai yaptırımlarla sınırlandırılmasına yol açtığını ve basın özgürlüğü üzerinde caydırıcı bir etki yarattığını açıkça ortaya koymaktadır.

Sonuç itibarıyla “yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” suçunun uygulamadaki görünümü, başta gazeteciler olmak üzere avukatlar, akademisyenler, yazarlar ve dijital içerik üreticileri üzerinde zaten var olan yargısal baskıyı daha da yoğunlaştırmaktadır. Soruşturma süreçlerinde kullanılan yöntemler, delil olarak kabul edilen haber içerikleri ve başvuru koruma tedbirleri birlikte değerlendirildiğinde, düzenlemenin soyut nitelikte olduğu ve hukuki öngörülebilirlikten uzak bulunduğu yönündeki eleştirilerin güçlendiği görülmektedir. Özellikle gazetecilerin mesleki faaliyetleri nedeniyle gözaltına alınması, ifadeye çağırılması ya da yargısal süreçlerle karşı karşıya bırakılması, yalnızca bireysel düzeyde bir baskı yaratmakla kalmamakta; aynı zamanda genel bir korku atmosferi oluşturarak ifade alanını daraltmaktadır. Her ne kadar bu kapsamda açılan soruşturmanın önemli bir bölümü takipsizlikle sonuçlansa da, sürecin kendisi dahi caydırıcı bir etki doğurmakta ve sansür ile otosansür eğilimlerini artırmaktadır. Bu durum, gazetecilerin mesleklerini özgürce icra etme imkanını zayıflatırken, toplumun doğru, tarafsız ve güvenilir bilgiye erişimini de giderek daha sınırlı hale getirmektedir.

Tüm bu nedenlerle, demokratik toplum düzeninin gerekleri ve hukuki öngörülebilirlik ilkesi doğrultusunda bu suç tipinin derhal yürürlükten kaldırılması gerekmektedir. Aksi yöndeki uygulamalar, basın ve ifade özgürlüğü üzerinde süregelen keyfi baskıların devamına neden olmakta; gazeteciler ve diğer ifade aktörleri üzerinde caydırıcı bir etki yaratarak kamusal tartışma ortamını zayıflatmaktadır. Oysa hukukun üstünlüğü, çoğulculuk ve demokratik değerler, özgür ve bağımsız bir basının varlığıyla anlam kazanır; bu nedenle devletin görevi, ifade özgürlüğünü sınırlamak değil, onu güvence altına almaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Türk Ceza Kanunu 217/A hükmünün yürürlükten kaldırılması gerekmektedir; zira bu düzenleme, içerdiği “yanıltıcı bilgi” ve “kamu barışını bozma” gibi muğlak ve geniş yorumlara açık kavramlar nedeniyle hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkeleriyle bağdaşmamakta, uygulamada keyfi müdahalelere zemin hazırlamaktadır. Bu durum, Anayasası ile güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüğünü zedelediği gibi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamında korunan demokratik toplum düzeninin gerekleriyle de çelişmektedir.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNU'NDA

DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

Madde 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 217/A maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.